

ERGENLERİN STRESLİ YAŞANTILARINA YÖNELİK EBEVEYN TEPKİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİĞİ VE GÜVENİRLİĞİ

Doç. Dr. Dr. Ahmet Akın
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
aakin@sakarya.edu.tr

Doktora Öğrencisi Ahmet Özbay
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ahmetozbay@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Ümran Akın
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
uakin@sakarya.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin (Barbot, Heinz, & Luthar, 2014) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 337 lise öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Doğrulamalı faktör analizi sonucunda dört boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür (anne formu için: $\chi^2= 81.10$, $sd= 45$, $RMSEA= .049$, $CFI= .95$, $IFI= .96$, $NFI= .93$, $SRMR= .060$; baba formu için; $\chi^2= 97.43$, $sd= 43$, $RMSEA= .061$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $SRMR= .067$). Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları anne formunda; rahatlatma alt ölçeği için .77, kendine odaklanma alt ölçeği için .53, kaçınma alt ölçeği için .38 ve kaba davranma alt ölçeği için .78, baba formunda rahatlatma alt ölçeği için .77, kendine odaklanma alt ölçeği için .59, kaçınma alt ölçeği için .35 ve kaba davranma alt ölçeği için .77 olarak bulunmuştur. Bu bulgulara göre Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ancak her iki formda kaçınma alt ölçeklerinin güvenilirlik katsayıları .70 ölçütüne göre düşük bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin test-tekrar test güvenirliliği ve uyum geçerliliğini inceleyecek araştırmalar ölçme gücüne önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ergenlerin stresli yaşantılarına yönelik ebeveyn tepkileri, geçerlik, güvenilirlik, doğrulamalı faktör analizi.

THE VALIDITY AND RELIABILITY OF THE TURKISH VERSION OF THE PERCEIVED PARENTAL REACTIONS TO ADOLESCENT DISTRESS SCALE

Abstract

The aim of this study is to examine of validity and reliability of the Turkish version of the Perceived Parental Reactions to Adolescent Distress Scale (Barbot, Heinz, & Luthar, 2014). The sample of this study consisted of 337 high school students. The result of confirmatory factor analysis indicated that the four factor model was well fit (for mother; $\chi^2= 81.10$, $df= 45$, $RMSEA= .049$, $CFI= .95$, $IFI= .96$, $NFI= .93$, $SRMR= .060$; for father, $\chi^2= 97.43$, $df= 43$, $RMSEA= .061$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $SRMR= .067$). The internal consistency coefficients of the mother scale were .77, .53, .38, and .78 for four subscales, respectively. The internal consistency coefficients of the father scale were; .77, .59, .35, and .77 for four subscales, respectively. Overall findings show that this scale had high validity and reliability scores.

Key Words: Perceived parental reactions, confirmatory factor analysis, validity, reliability.

GİRİŞ

Bireylerin fiziksel, zihinsel ve duygusal açıdan sağlıklı gelişim göstermesi, dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren içinde bulunduğu aile bireylerinin pozitif, tutarlı ve sevgi dolu tutumlar göstermesine bağlıdır. Bireyler için en önemli ve ilk sosyal deneyimlerini edindiği ortam ailesidir (Yörükoğlu, 2000). Aileler aynı zamanda toplumun en küçük yapı taşı ve geleceğin güvencesidir (Çıkrıkçı, 1999).

Toplumun gelecekteki güvencesi ve en küçük bireyleri olan çocukların sağlıklı aile ilişkileri içinde yetişmeleri son derece önemlidir. Çocuğa ait bireysel özellikler, bakımlarından sorumlu olan anne ve babalarının kendi kişilik ve demografik özelliklerinden etkilenmektedir (Özyürek, Şahin, & Tezel, 2005). Baskıcı, aşırı hoşgörülü veya duyarsız ana-babalar çocuklarda denetimsiz davranışların oluşmasına sebep olduğundan, çocukların toplumsal ve zihinsel açıdan yetkin bireyler olabilmeleri için baskıcı olmayan, tutarlı, demokratik ve hoşgörülü ana-babalara ihtiyaç duyulmaktadır (Özyürek ve diğerleri, 2005). Anne ve babalar çocuklarına eğitim verirken öncelikle çocuklarının gelişim özelliklerini bilmeli, onların ihtiyaçlarına uygun yanıtlar vermelidir (Yavuzer, 2001). Ailelerin çocuk yetiştirmeye ilişkin inanç, tutum ve davranışları olarak tanımlanan çocuk yetiştirme tarzları, her toplumda çocukların sosyalleşmesini ve bağlanma stillerini etkilemektedir (Kâğıtçıbaşı, 1998).

Bowlby (1969) tarafından geliştirilen bağlanma kuramına göre, insanların tehlike karşısında kendi güvenliklerini sağlamak için güven ve koruma kaynağı olarak gördükleri bazı özel kişilerle fiziksel veya duygusal yakınlık kurmaya biyolojik bir yatkınlıkları vardır. (Mattanah, Lopez, & Govern, 2011). Bebeklikten itibaren çocuklar, bağlanma figürü olarak içsel temsiller veya modeller oluşturmaya başlar ve bu süreç çocukların gelecekteki bağlanma davranışlarını ve yöntemlerini şekillendirir (Bowlby, 1988). Bağlanma, bebeklikte başlayan ve yetişkinlikte de devam eden bir olgudur (Allen, Manning, & Meyer, 2010). Ebeveynler ve ergenlik çağındaki çocukları arasında hassas, kimi zaman tartışmalı, kimi zaman ise uzlaşmaya dayalı bir ilişki vardır ve erken yaşlarda kurulan bağlılık destek görevi görür (Pace, San Martini, & Zavattini, 2011). Ergenlik çağındaki bireylerin otonomisi hızla geliştiği (Allen & Land, 1999) ve arkadaşlarına olan güvenleri arttığı için ebeveynlerine ve bağlanma figürlerine olan bağımlılıkları azalır (Barbot & Hunter, 2012). Ancak, ergenler hala stres yaşadıklarında ebeveynlerinden yardım istemekte (Steinberg, 1990) ve hala onlara güven duymaktadır (Fraley & Davis, 1997). Bunlara ek olarak yapılan çalışmalarda, gençlerin 25 yaşına kadar psikolojik ve duygusal olgunlaşma gerçekleştiremedikleri ve böylece yetişkinliğe erişinceye kadar ebeveynlerinin güven modeli olma rollerinin önemli bir görev görmeye devam ettiği bulunmuştur (Steinberg, 2008). Gençlerin stres yaratan durumlarla karşılaştıklarında ebeveynlerini algılama şekilleri onların bağlanma modelini yansıtır (Allen, 2010). Ayrıca yapılan bazı araştırmalarda, ebeveynlerin sorumluluk bilincinin ve duyarlılığının, çocuklarından aldıkları işaretleri ve onların ihtiyaçlarını doğru değerlendirme becerilerinin bağlanma kuramının temelini oluşturduğu bulunmuştur (Mesman, Oster, & Camras, 2012). Ebeveynlerin stres yaratan durumlarda bebeklerinden gelen işaretlere olan duyarlılıklarının, çocukların güvenli bağlanma şekli oluşturmalarında etkili olduğu ve bağlanma davranışını belirlediği gözlenmiştir (McElwain & Booth-LaForce, 2006).

Erken çocukluk dönemini araştıran çalışmalarda, ebeveynlerin çocuklarının duygusal stres yaşadıkları durumlara karşı negatif tutum göstermelerinin çocuklarda düşük sosyal yeterlilik görülmesi ve negatif duyguların dışsallaştırılmasının artması ile ilişkili olduğu saptanmıştır (Roberts & Strayer, 1987). Buna karşın, pozitif tutumların; sosyal duygusal güvenin ve okulla ilişki yeterliliğinin artması ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Morris, Silk, Steinberg, Myers, & Robinson, 2007). Ayrıca yapılan araştırmalarda, güvensiz olarak algılanan anne babaların, güvenli algılanan anne babalara göre çocuklarına karşı daha soğuk davrandıkları görülmüştür (Cohn, Silver, Cowan, Cowan, & Pearson, 1992). Bunlara paralel olarak, güvensiz bağlanma stiline sahip olan ve güvensiz bağlanma stiline sahip olan erkeklerle evlenen kadınların; güvensiz-güvenli veya güvenli-güvenli bağlanma modelleriyle eşleşen kadınlara göre çocuklarına daha soğuk davrandıkları ve daha az yapıcı oldukları görülmüştür (Cohn ve diğerleri, 1992). Bu sonuçlara bakıldığında, güvensiz modellerin yetersiz anne babalık için bir risk faktörü olduğu sonucu çıkarılabilir.

Ülkemizin çoğu kesiminde çocuk bakımı annenin görevi olarak görülmekte, baba ise evin ekonomik gereksinimlerini karşılamakla sorumlu olan kişi olmaktadır (Evans, 1997). Ancak, yaşam koşullarının, aile yapısının ve çalışma şartlarının da değişmesine bağlı olarak çocuk bakım ihtiyacı doğmuştur (Özyürek ve

diğerleri, 2005). Günümüz şartlarında, birçok annenin evin dışında çalışma zorunluluğu bulunduğundan, çocuk bakım sorumluluğunun ebeveynler arasında paylaşılması gerekmektedir (Mertz & Myers, 1997). Ayrıca Özyürek ve diğerleri (2005) tarafından yapılan bir çalışmada, annelerin öğrenim düzeylerinin yükseldikçe çocuklarına karşı demokratik tutumlarının arttığı, babaların demokratik tutumlarının öğrenim düzeyinden etkilenmediği bulunmuştur. Yine öğrenim düzeyi arttıkça, anne-babaların katı/sert disiplin ve aşırı koruyuculuk tutumlarının azaldığı da gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, doktor, öğretmen, avukat gibi bir meslek grubunda çalışan annelerin, diğerlerine göre daha demokratik bir tutum sergiledikleri, babaların ise demokratik tutumunun mesleğinden etkilenmediği görülmüştür (Özyürek ve diğerleri, 2005). Aynı çalışmada, anne ve baba tutumlarının çocuğun doğum sırası ve kardeş sayısından etkilendiği, özellikle 3 ve daha fazla çocuğa sahip anne-babaların katı/sert disiplin tutumlarında artış olduğu görülmüştür. Ayrıca ailede başka bireylerin var olmasının anne ve babaların aşırı koruyuculuk ve katı/sert disiplin tutumlarını arttırdığı görülmüştür (Özyürek ve diğerleri, 2005). Bunlara ek olarak, otoriter anne babaların çocuk yetiştirmede başarısız oldukları gözlenmektedir çünkü çocuklarıyla aileleri arasında alt/üst ilişkisi vardır; ayrıca, aşırı hoşgörülü aileler de çocuklarda başarma duygusunun gelişmesini önlediklerinden risk faktörü olarak kabul edilmektedir (Milevsky, Schlecter, Netter, & Keehn, 2007). Buna karşın, demokratik anne babaların tutumlarının psikolojik düzen için ideal olduğu görülmektedir (Gfroerer, Kern, & Curlette, 2004).

Bayraktar (2007) ergenlerin geçiş sürecinde zorluklar yaşadıklarını ancak ergenlerin çoğunun bu geçiş sürecini mutluluk, huzur ve güven duyguları içinde geçirebildiğini söylemektedir. Geçiş sürecini olumlu geçirmede çocukların aileleriyle olan ilişkileri önemli bir yer tutmaktadır. Grusec ve Goodnow (1994), çocukların ebeveyn davranışlarını kabul edilebilir ve uygun müdahaleler olarak algılamasının çocukların değerleri içselleştirmesi için önemli bir yerinin olduğunu belirtmektedir. Ebeveynlerinin, kendi olumlu ya da olumsuz sosyal davranışlarına uygun tepkiler verdiğini kavrayan ergenler, davranışlarına uygun tepki almadığını düşünen ergenlerden daha fazla ebeveyn değerlerini içselleştirmeye yatkındır (Wyatt & Carlo, 2002). Ebeveynlerinin olumlu ve olumsuz sosyal davranışlarına uygun tepkilerde bulunduğunu kavrayan ergenlerde olumlu sosyal davranışlar artar, olumsuz sosyal davranışlar azalır. Dahası, olumsuz sosyal davranışlarına uygun tepki aldığını anlayan ergenlerin daha fazla olumlu sosyal davranış göstermeye yöneldikleri görülmektedir. Bu araştırmanın amacı Barbot, Heinz ve Luthar (2014) tarafından geliştirilen Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik analizleri İstanbul'daki 4 farklı liseden elde edilen veriler üzerinde yürütülmüştür. Yaşları 14 ile 18 arasında değişen öğrencilerin 184'ü kız, 153'ü erkek olmak üzere toplam 337 lise öğrencisinden oluşmaktadır.

Ölçme Araçları

Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği: Barbot ve diğerleri (2014) tarafından geliştirilen Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği (Perceived Parental Reactions to Adolescent Distress) 12 maddeden ve dört boyuttan (rahatlatma, kendine odaklanma, kaçınma ve kaba davranma) oluşmaktadır. Maddelerde belirtilen ifadeler anne ve baba açısından iki farklı şekilde değerlendirilmektedir. Ölçek 1-benim için hiç doğru değil ile 5-benim için tamamen doğru arasında değişiklik gösteren beşli Likert tipi derecelendirmeyle değerlendirilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları dört farklı grup üzerinden yürütülmüştür. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları anne formunda, rahatlatma alt ölçeği için .90, kendine odaklanma alt ölçeği için .76, kaçınma alt ölçeği için .77 ve kaba davranma alt ölçeği için .85; baba formunda rahatlatma alt ölçeği için .90, kendine odaklanma alt ölçeği için .70, kaçınma alt ölçeği için .75 ve kaba davranma alt ölçeği için .80 olarak bulunmuştur.

İşlem

Öncelikle ölçeği uyarlamak için elektronik posta yoluyla izin alınmıştır. İlk aşamada ölçek 5 öğretim üyesi tarafından önce Türkçeye çevrilmiş, daha sonra tekrar İngilizceye çevrilerek çeviri ile orijinal form arasındaki tutarlılık incelenmiş ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Daha sonra ölçeğin denemelik Türkçe formu 3 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Birden fazla anlam içeren veya anlaşılamayan ifadeler tespit edilmiştir.

Üçüncü aşamada ise Türkçe form eğitim bilimleri anabilim dalında görev yapan 3 öğretim üyesi tarafından tartışılarak düzeltmeler yapılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir.

Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin güvenilirliği iç tutarlık yöntemiyle, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonuyla incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 20.0 ve LISREL8.54 (Jöreskog & Sorbom, 1996) programları kullanılmıştır.

BULGULAR

Madde Analizi ve Güvenirlik

Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin maddelerinin ayırt etme gücünü belirlemek amacıyla madde analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, anne puanlaması için ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .30 ile .66 arasında sıralandığı; baba puanlaması için ise ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .31 ile .66 arasında sıralandığı görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları anne formunda; rahatlatma alt ölçeği için .77, kendine odaklanma alt ölçeği için .53, kaçınma alt ölçeği için .38 ve kaba davranma alt ölçeği için .78, baba formunda rahatlatma alt ölçeği için .77, kendine odaklanma alt ölçeği için .59, kaçınma alt ölçeği için .35 ve kaba davranma alt ölçeği için .77 olarak bulunmuştur. Bulgular Tablo 1 ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 1: Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin Anne Formunun Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

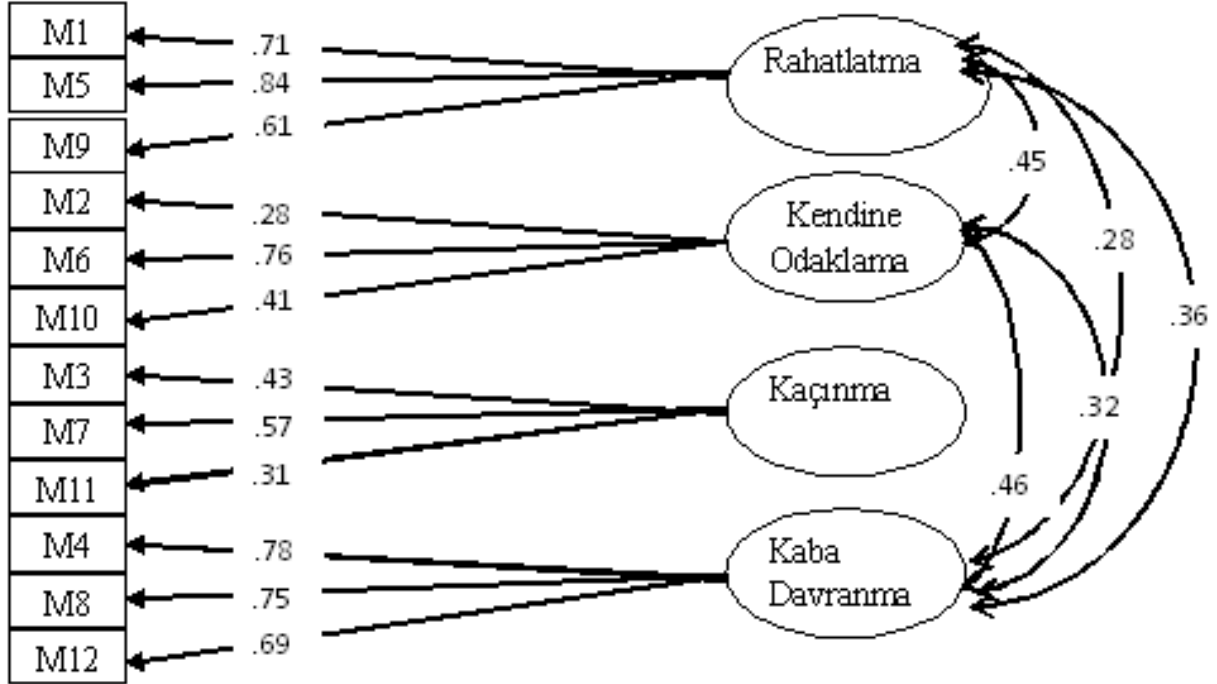
Madde No	<i>r_{jx}</i>	Madde No	<i>r_{jx}</i>
1	.62	7	.30
2	.33	8	.62
3	.37	9	.55
4	.64	10	.38
5	.66	11	.34
6	.33	12	.60

Tablo 2: Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin Baba Formunun Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

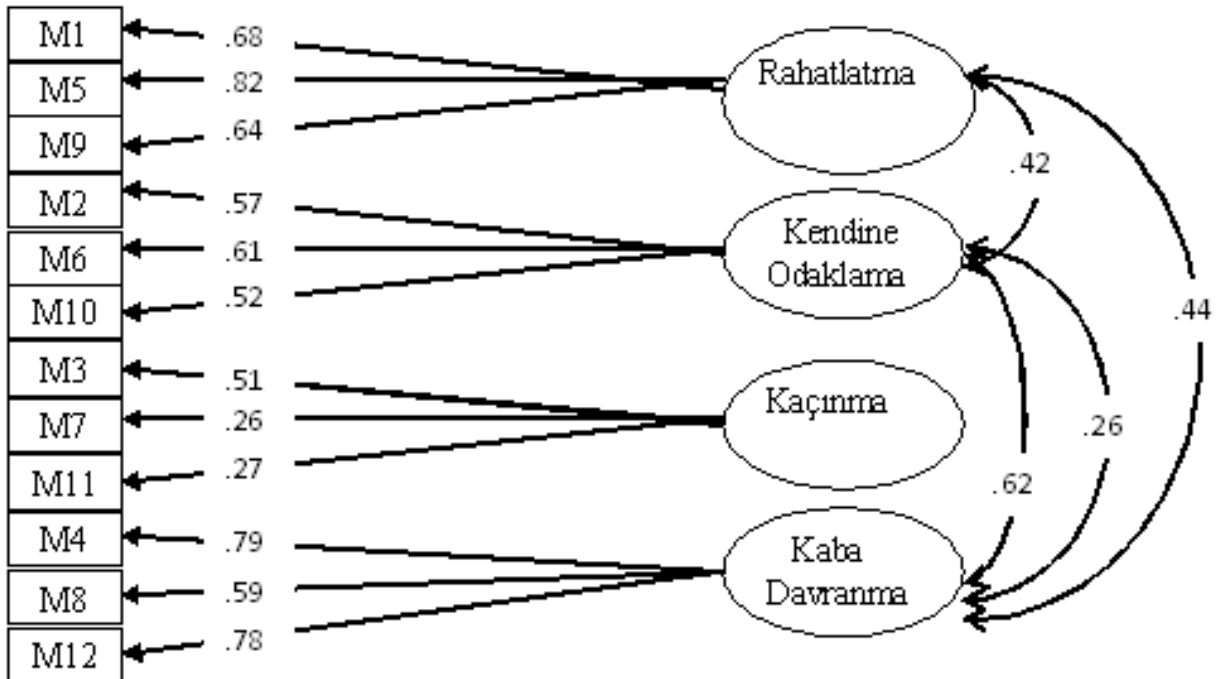
Madde No	<i>r_{jx}</i>	Madde No	<i>r_{jx}</i>
1	.61	7	.31
2	.44	8	.53
3	.32	9	.54
4	.64	10	.40
5	.66	11	.33
6	.37	12	.63

Yapı Geçerliği

Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan doğrulayıcı faktör analizinde dört boyutlu (rahatlatma, kendine odaklanma, kaçınma ve kaba davranma) ve 12 maddeden oluşan modelin iyi uyum verdiği görülmüştür (anne formu için: $\chi^2= 81.10$, $sd= 45$, $RMSEA= .049$, $CFI= .95$, $IFI= .96$, $NFI= .93$, $SRMR= .060$; baba formu için; $\chi^2= 97.43$, $sd= 43$, $RMSEA= .061$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $SRMR= .067$). Doğrulayıcı faktör analizine ait faktör yükleri Şekil 1 ve Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 1: Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin Anne Puanlamasına İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

Şekil 2: Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'nin Baba Puanlamasına İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı Barbot ve diğerleri (2014) tarafından geliştirilen Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Ölçeğin Türkçe formunun orijinal formunda olduğu gibi dört boyutlu yapıya sahip olduğunun doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. Doğrulamalı faktör analizinde sınanan modelin uyum yeterliliğini belirlemek için pek çok uyum indeksi kullanılmaktadır. Söz konusu uyum indekslerinden en sık kullanılanları Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness), İyilik Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI), Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (Normed Fit Index, NFI), Ortalama Hataların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR veya RMS) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü'dür (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA). GFI, CFI, NFI, RFI, IFI ve AGFI indeksleri için kabul edilebilir uyum değeri .90 ve mükemmel uyum değeri .95 olarak kabul edilmektedir (Bentler & Bonett, 1980; Bentler, 1980; Marsh, Hau, Artelt, Baumert, & Peschar, 2006). RMSEA için ise .08 kabul edilebilir uyum ve .05 mükemmel uyum değeri olarak kabul edilmiştir (Byrne & Campbell, 1999; Brown & Cudeck, 1993). χ^2/sd değerinin ise 2-3 arasının kabul edilebilir, 0-2 arasının ise iyi uyum değeri olarak kabul edilmektedir (Schweizer, Moosbrugger, & Schermelleh-Engel, 2003). Doğrulamalı faktör analizi sonuçlarına göre, uyum indekslerinin kabul edilebilir ve iyi uyum değerleri dikkate alındığında ölçeğin dört boyutlu yapısının iyi uyum verdiği görülmüştür.

Ölçeğin güvenilirliği Cronbach alpha iç tutarlık yöntemiyle incelenmiştir. Bu katsayılarının .70 ve üzerinde olması genel olarak ölçeğin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Özgüven, 1994). Elde ettiğimiz bulgular ölçeğin güvenilirliğinin yeterli olduğunu göstermektedir. Ancak her iki formda kaçınma alt ölçeklerinin güvenilirlik katsayıları .70 ölçütüne göre düşük bulunmuştur. Düzeltilmiş madde toplam korelasyonları test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklar ve bu değerlerin pozitif ve yüksek olması bir ölçme aracındaki her bir maddenin benzer davranışları örneklediğini gösterir. Düzeltilmiş madde toplam korelasyonlarının .30 ve üzerinde olması yeterli kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bu bulgulara göre maddelerin ayırt edicilik güçlerinin yeterli olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular incelediğinde bireylerin anne-babalarına yönelik rahatlama, kendine odaklanma, kaçınma ve kaba davranma boyutlarıyla ölçmeyi amaçlayan Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ancak geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının lise öğrencileri üzerinde yürütülmüş olması, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği için farklı gruplar üzerinde yapılacak çalışmaları gerekli kılmaktadır. Ayrıca ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğinin incelenmesi oldukça önemlidir. Son olarak ölçeğin uyum geçerliliğini belirlemek amacıyla, ebeveyn tutumlarıyla ilişkili olabilecek, çeşitli psikolojik ve bilişsel yapıları değerlendiren, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçeklerle Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği arasındaki ilişkiler incelenebilir.

Not: Bu çalışma 06-08 Kasım 2014 tarihlerinde Antalya'da 22 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "3rd World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS-2014"de bildiri olarak sunulmak olarak seçilmiş olup, JRET Bilim Kurulu hakemleri tarafından değerlendirilerek bu sayıda yayınlanmasına karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

Allen, J. P., Manning, N., & Meyer, J. (2010). Tightly linked systems: reciprocal relations between maternal depressive symptoms and maternal reports of adolescent externalizing behavior. *Journal of abnormal psychology, 119*(4), 825.

Allen, J. P. & Land, D. (1999). *Attachment in adolescence*. In: Cassidy J, Shaver PR, editors. Handbook of attachment theory and research. Guilford; New York: in press.

Barbot, B., & Hunter, S. R. (2012). *Developmental changes in adolescence and risks for delinquency*. In Handbook of juvenile forensic psychology and psychiatry (s. 11-34). Springer US.

Bayraktar, F. (2007). Olumlu ergen gelişiminde ebeveyn/akran ilişkilerinin önemi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(3), 157-166.

Barbot, B., Heinz, S. H., & Luthar, S. S. (2014). Perceived Parental Reactions to Adolescent Distress: Development and validation of a brief measure. *Attachment & Human Development*, 16(1), 1-21.

Bentler, P. M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual Review of Psychology*, 31, 419-456.

Bentler, P. M., & Bonet, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88, 588-606.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss*, Vol. 1: Attachment. New York: Basic Books

Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books.

Brown, M. & Cudeck, R. (1993). *Alternative ways of assessing model fit*. In: K. A. Bollen & J. S. Long (Ed.). *Testing structural equation models* (s. 136-162). Beverly Hills, CA: Sage.

Brown, L. S., & Wright, J. (2001). Attachment theory in adolescence and its relevance to developmental psychopathology. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 8(1), 15-32.

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (11. Baskı), Ankara: Pegem Akademi yayınları.

Byrne, B. M., & Campbell, T. L. (1999). Cross-cultural comparisons and the presumption of equivalent measurement and theoretical structure: a look beneath the surface. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 30, 555-574.

Cohn, D. A., Silver, D. H., Cowan, C. P., Cowan, P. A., & Pearson, J. (1992). Working models of childhood attachment and couple relationships. *Journal of Family Issues*, 13, 432-449.

Çıkrıkçı, S. (1999). *Ankara il merkezindeki resmi banka anaokullarına devam eden 5-6 yaş çocuklarının okul olgunluğu ile aile tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Evans, P. R. (1997). *Proceedings of the CCP4 Study Weekend*. Recent Advances In Phasing, K. S. Wilson, G. Davies, A. W. (Ed.)

Fraley, R. C., & Davis, K. E. (1997). Attachment formation and transfer in young adults' close friendships and romantic relationships. *Personal Relationships*, 4, 131-144.

Gfroerer, K. P., Kern, R. M., & Curlette, W. L. (2004). Research Support for Individual Psychology's Parenting Model. *Journal of Individual Psychology*, 60(4).

Grusec J. E., & Goodnow J.J. (1994). Impact of parental discipline methods on the child's internalization of values: A reconceptualization of current points of view. *Dev Psychol* 30, 4-19.

Joreskog, K. G. & Sorbom, D. (1996). *LISREL 8 reference guide*. Lincolnwood, IL: Scientific Software International
Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *İnsan aile kültürü*. (3. Basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Marsh, H. W., Hau, K. T., Artelt, C., Baumert, J., & Peschar, J. L. (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360.

Mattanah, J. F., Lopez, F. G., & Govern, J. M. (2011). The contributions of parental attachment bonds to college student development and adjustment: A meta-analytic review. *Journal of counseling psychology*, 58(4), 565.

McElwain, N. L., & Booth-LaForce, C. (2006). Maternal sensitivity to infant distress and nondistress as predictors of infant-mother attachment security. *Journal of Family Psychology*, 20(2), 247.

Mertz, G., & Myers, R. A. (1997). Influence of errors in natural mortality estimates in cohort analysis. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 54(7), 1608-1612.

Mesman, J., Oster, H., & Camras, L. (2012). Parental sensitivity to infant distress: what do discrete negative emotions have to do with it? *Attachment & human development*, 14(4), 337-348.

Milevsky, A., Schlechter, M., Netter, S., & Keehn, D. (2007). Maternal and paternal parenting styles in adolescents: Associations with self-esteem, depression and life-satisfaction. *Journal of Child and Family Studies*, 16(1), 39-47.

Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social development*, 16(2), 361-388.

Özgüven, E. (1994). *Psikolojik testler*. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.

Özyürek, A., & Şahin, F. T. (2005). 5-6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 19-34.

Pace, C. S., San Martini, P., & Zavattini, G. C. (2011). The factor structure of the Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA): A survey of Italian adolescents. *Personality and Individual Differences*, 51(2), 83-88.

Roberts, W. L., & Strayer, J. (1987). Parents' responses to the emotional distress of their children: Relations with children's competence. *Developmental Psychology*, 23(3), 415.

Schweizer, K., Moosbrugger, H., & Schermelleh-Engel, K. (2003). Models for hierarchical structures in differential psychology. *Methods of Psychological Research - Online*, 8(2), 159-180.

Steinberg, L. (1990). *Autonomy, conflict, and harmony in the family relationship*. In S. Feldman & G. Elliot (Eds.), *At the threshold: The developing adolescent* (s. 255-276). Cambridge, MA: Harvard University Press.
Steinberg, L. (2008). *Adolescence*. 8th Edition. New York.

Wechselberg, K. & Puyn, U. (1993). *Mother and children*. (Çev: Erdoğan Kınalıbay), İstanbul: Remzi Kitabevi.

Wyatt J. M., & Carlo G. (2002). What will my parents think? Relations among adolescents' expected parental reactions, prosocial moral reasoning, and prosocial and antisocial behaviors. *J Adolesc Res*, 17, 646-666.

Yavuzer, H. (2001). *Yaygın ana-baba tutumları, Ana-Baba Okulu*, (9. Basım). Ankara: Remzi Kitabevi.

Yörükoğlu, A. (2000). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları.